

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА
ЗОЛОТОУСТОГО»**

Факультет гуманітарних наук

Кафедра богослов'я

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІКОНОЛОГІЯ ТА ІКОНОГРАФІЯ

Освітньо-професійна програма «Богослов'я»

Спеціальність 041 Богослов'я

Галузь знань 04 Богослов'я

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Затверджено на засіданні кафедри богослов'я,
Протокол № 2 від 13 вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Іконологія та іконографія</i>
Викладач (-і)	Козінчук Віталій Романович – кандидат наук з богослов'я, доцент, доцент кафедри богослов'я
Контактний телефон Викладача	+38-0342-72-47-30 (роб.)
Е-mail викладача	kozinchuk.v@ifaz.edu.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки 2.2 Блок вибіркових дисциплін
Обсяг дисципліни	180 год., 6 кредитів ECTS.
Посилання на сайт дистанційного навчання	ifaz.edu.ua/novyny/967-sylabusy-kb-bak.html
Консультації	вівторок, о 15.40-17.00 год
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «<i>Іконологія та іконографія</i>» (код дисципліни за ОПП 2022 р. – ППВ-32.2) належить до блоку вибіркових предметів циклу професійної підготовки бакалаврів зі спеціальності 041 – Богослов'я та містить чіткий алгоритм поєднання лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів, спрямованих на для здобуття теоретичних знань про основні етапи історичного розвитку церковного, або ж сакрального мистецтва, специфіку розвитку сакрального мистецтва у Західній та Східній Церкві, зокрема в Україні, формування церковного канону іконописання, богословський зміст ікони, своєрідність іконописної традиції в Україні, відкритої до міжкультурного та екуменічного діалогу.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою дисципліни «<i>Іконологія та іконографія</i>» є ознайомлення студентів з важливими проблемами сакрального мистецтва та богослов'я ікони.</p> <p>Завданням дисципліни «Іконологія та іконографія» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомлення студентів з специфікою релігійного, сакрального мистецтва; • висвітлення історичних етапів розвитку сакрального мистецтва, його специфіки в Західній та Східній Церкві; • формування вмій і навичок студентів щодо інтерпретації феноменів сакрального мистецтва релігієзнавчому, історико-культурному і мистецтвознавчому аспектах; • формування вмій студентів щодо богословського аналізу творів сакрального мистецтва, особливо на прикладі українського іконописання. 	
4. Програмні компетентності	
<p>У результаті вивчення дисципліни «<i>Іконологія та іконографія</i>» (код навчальної дисципліни за ОПП 2022 р. – ППВ-32.2) студент повинен отримати:</p> <p>інтегральні компетентності:</p> <p>ІК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в галузі богослов'я;</p> <p>загальні компетентності:</p> <p>ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати духовні, моральні, культурні, освітні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;</p> <p>ЗК-6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;</p> <p>ЗК-8 Здатність працювати автономно;</p> <p>фахові компетентності:</p>	

<p>ФК-1 Здатність критично усвідомлювати історичну, культурну та соціальну значущість богословських традицій;</p> <p>ФК-3 Здатність визначати взаємодії та взаємозв'язки між богословськими традиціями, оцінювати суспільну і культурну роль богослов'я в історичному та сучасному контекстах;</p> <p>ФК-5 Здатність осмислювати актуальні проблеми в галузі богослов'я та визначати шляхи їх розв'язання;</p> <p>ФК-6 Здатність критично усвідомлювати безперервність процесу богословських студій;</p> <p>ФК-8 Здатність до письмового та усного викладу богословських суджень;</p> <p>ФК-10 Здатність використовувати богословські знання та навички в практичній богослужбовій і пасторальній діяльності;</p> <p>ФК-12 Здатність вести просвітницьку діяльність в галузі богослов'я;</p> <p>ФК-13 Здатність проводити консультативну і експертно-аналітичну діяльність в галузі богослов'я;</p> <p>ФК-15 Здатність здійснювати навчальну та виховну діяльність в освітніх закладах та інших установах, організаціях.</p>
--

5. Програмні результати навчання

<p>У результаті вивчення дисципліни «<i>Іконологія та іконографія</i>» (код навчальної дисципліни за ОПП 2022 р. – ППВ-32.2) студент повинен отримати такі програми результати навчання:</p> <p>ПРН-6 Мати концептуальні знання гуманітарних та соціальних наук, необхідні для критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері богослов'я;</p> <p>ПРН-8 Розуміти взаємозв'язки богословських традицій та їх роль в історичному і сучасному контексті;</p> <p>ПРН-10 Аналізувати першоджерела та наукові праці, визначальні для оформлення богословських традицій;</p> <p>ПРН11 Здійснювати професійну і суспільну діяльність відповідно до морально-етичних засад і принципів;</p> <p>ПРН12 Застосовувати усні, письмові і візуальні способи передачі інформації;</p> <p>ПРН13 Пояснювати основи, принципи і методи богослов'я та застосовувати їх у практичній діяльності;</p> <p>ПРН17 Продемонструвати розуміння «богослов'я» як освітньої, наукової та практичної дисципліни в історичному і сучасному контексті;</p> <p>ПРН18 Застосовувати знання та уявлення про основні етапи становлення і розвитку християнства у світі та в Україні, богословську думку, еклезіологічні концепції та гуманістичні погляди видатних мислителів та церковних лідерів;</p> <p>ПРН19 З'ясувати роль, вплив та значення історичного, соціальнополітичного, мовно-культурного контексту на формування основних богословських доктрин і практик;</p> <p>ПРН-20 Визначати взаємозв'язки між різними богословськими дисциплінами та застосовувати набуті знання і вміння у процесі формулювання способів вирішення богословських питань.</p>

6. Організація навчання курсу

*Обсяг навчальної дисципліни
«Іконологія та іконографія»*

Вид заняття	<p>Загальна кількість годин:</p> <p>180 год. / 6 кредитів ЄКТС – 2, 3 курс (2022, 2021 років прийому);</p> <p>240 год. / 6 кредитів ЄКТС – 2, 3 курс (2020, 2019 років прийому)</p>
Лекції	<p>60 год. – 2, 3 курс (2022, 2021 років прийому);</p> <p>60 год. – 2, 3 курс (2020, 2019 років прийому)</p>

семінарські заняття / практичні / лабораторні		30 год. – 2, 3 курс (2022, 2021 років прийому); 60 год. – 2, 3 курс (2020, 2019 років прийому)		
індивідуальна робота		5 год. – 2, 3 курс (2022, 2021 років прийому); 7 год. – 2, 3 курс (2020, 2019 років прийому)		
самостійна робота		85 год. – 2, 3 курс (2022, 2021 років прийому); 113 год. – 2, 3 курс (2020, 2019 років прийому)		
<i>Ознаки навчальної дисципліни «Іконологія та іконографія»</i>				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ Вибірковий	
4, 5 семестри	041 Богослов'я	2, 3 курси	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки	
<i>Тематика навчальної дисципліни «Іконологія та іконографія»</i>				
Тема			Кількість годин	
			Лекції	Практ. заняття
			IPC /	CPC
II курс, 4 семестр				
<i>Змістовий модуль 1. Історичний розвиток мистецтва</i>				
Тема 1. Мистецтво Стародавньої Греції і Риму			4	2
Тема 2. Мистецтво Візантії			4	2
Тема 3. Мистецтво Ренесансу			4	2
Тема 4. Мистецтво XVII–XVIII століть			4	2
Тема 5. Мистецтво XIX століття			5	2
Тема 6. Мистецтво XX–XXI століть			5	2
Тема 7. Іконологія та іконографія в контексті історії мистецтва			4	3
Всього за 5 семестр			30	15
			2 / 43	
III курс, 5 семестр				
<i>Змістовий модуль 2. Богословські основи іконопочитання</i>				
Тема 8. Богословський вимір ікони			4	1
Тема 9. Богословсько-історична проблематика іконографії Спасителя			4	2
Тема 10. Проблема зображення Осіб Пресвятої Тройці.			2	2
Тема 11. Іконографія ангельських сил			4	2
Тема 12. Іконографія Богородиці			4	2
Тема 13. Система розпису хрестово-купольного храму			4	2
Тема 14. Український іконостас			4	2
Тема 15. Іконотворчість та українське ікономалярство			4	2
Всього за 6 семестр			30	15
			3 / 42	
Разом курс:			60	30
			5 / 85	
7. Система оцінювання курсу				
У процесі вивчення дисципліни «Іконологія та іконографія» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:				
- поточне тестування та опитування;				
- залікове модульне тестування та опитування;				
- оцінювання виконання творчого індивідуального завдання;				

- ректорська контрольна робота;
- підсумковий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з навчальної дисципліни «*Іконологія та іконографія*» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота							Творче завдання	Сума на залік
Змістовий модуль №1								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	30	100
10	10	10	10	10	10	10		

T1, T2, ... T6 – теми.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота								Контрольний тест	Підсумковий екзамен	Сума на залік
Змістовий модуль №2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5			

T1, T2, ... T9 – теми.

Шкала оцінювання:

За шкалою академії № 1	За шкалою академії № 2	За національною шкалою	За шкалою ECTS
9-10	90-100	Відмінно	A (відмінно)
8	85-89	Добре	B (дуже добре)
	75-84		C (добре)
7	65-74	Задовільно	D (задовільно)
6	60-64		E (достатньо)
3-5	35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-2	1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

8. Політика курсу

Політика щодо відвідування. Особиста присутність студента на лекціях та практичних заняттях у процесі вивчення дисципліни «*Іконологія та іконографія*» є обов'язковим компонентом оцінювання. Усі пропущені лекції та практичні (із занесенням у журнал відвідування студентів відмітки «н») необхідно здобувачам освіти відпрацювати, відповідно до правил навчального процесу в Академії. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, чи стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем навчальної дисципліни.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної

кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

9. Рекомендована література з дисципліни «Іконологія та іконографія»

Основна література

1. Александрович В. Українське малярство XIII – XV ст. Львів, 1995.
2. Біблія. Книги Святого Письма Старого та Нового Завіту.
3. Вилкен Р. Л. У пошуках обличчя Божого: Введення у богослов'я ранньої Церкви / пер. з англ., наук. ред. Т. Тимо (Витоки християнства, 2: Дослідження, 1), Львів: Видавництво Українського католицького університету 2015, 320 с.
4. Іконологія / Д. В. Степовик // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. URL: <https://esu.com.ua/article-13035>.
5. Іконографія / Д. В. Степовик // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. URL: <https://esu.com.ua/article-13034>.
6. Катехизм Католицької Церкви. Компендіум. Львів : Свічадо, 2020. 208 с.
7. Катехизм Української Греко-Католицької Церкви: Христос – Наша Пасха. Львів : Свічадо, 2011. 336 с.
8. Кравич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво. В 3 тт. Львів, 2003-2005.
9. Креховецький Я. Богослов'я та духовність ікони. 2-е вид., доп. Львів : Свічадо, 2002. 182 с.
10. Степовик Д. Іконологія й іконографія. Івано-Франківськ: ІФТА, 2003. 310 с.; Вид. 2-ге, доп. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004. 382 с.
11. Степовик Д. Історія української ікони X – XX століть. 2-е вид., стереотип. К. : Либідь, 2004. 440 с.
12. Степовик Д. Мистецтво ікони: Рим, Візантія, Україна. Київ: Наук. думка, 2008. 466 с.
13. Степовик Д.В. Українська ікона. Іконотворчий досвід діаспори. К.: Балтія Друк, 2003. 160 с.

Додаткова література

1. Абрамович С. Д. Церковне мистецтво. К.: Кондор, 2005. 205 с.
2. Білецький П.О. Мова образотворчого мистецтва. К., 1973.
3. Валько В. Первісне християнство. Львів, 1997.
4. Головащенко С. Історія християнства: Курс лекцій. Київ, 1999. 352 с.
5. Гофман Й. Історія ранньої Церкви: найважливіші аспекти / перекл. з нім. Олега Конкевича за ред. Олександра Петринка і Андрія Михалейка. Львів: Видавництво Українського католицького університету 2019. 244 с.
6. Іконографія: Конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: С. В. Оляніна. Електронні текстові дані (1 файл: 0,8 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 56 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/39464/1/Iconography_Lecture-notes.pdf.

7. Іконологія [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека ; упоряд. Т. Колосок. Луцьк, 2013. 230 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/1788/1/ikonolog.pdf>.
8. Кохановська М. Символіка кольору в українському іконописі. URL: <http://dyvensvit.org/cerkva/175-cerkva-statti/2290-symvolika-koloru-v-ukrajinskomu-ikonopysi>
9. Лепакін В. Ікона та іконічність / пер. з рос. Т. Тимо. Львів: Свічадо, 2001. 287 с.
10. Логвин Г., Міляєва Л., Свенціцька В. Український середньовічний живопис. – К., 1976.
11. Логвин Г.Н. Софія Київська. К., 1976.
12. Мистецтво Київської Русі. Альбом. К., 1989.
13. Мистецтво Львова першої половини ХХ століття. Львів, 1996.
14. Могитич І. Нариси архітектури української церкви. Львів, 1995.
15. Овсійчук В.А. Українське малярство Х – ХVIII століть. Проблеми кольору. Львів, 1996.
16. Овсійчук В.А. Олекса Новаківський. Львів, 1998.
17. Овсійчук В.А. Українське мистецтво другої половини ХVI – першої половини ХVII століть. – К., 1985. Овсійчук В.А. Майстри українського бароко. К., 1991.
18. Овсійчук В.А. Українське мистецтво ХIV-першої половини ХVII століття: Нариси з історії українського мистецтва. Київ:Мистецтво,1985. 168 с.
19. Овсійчук В.А. Українське мистецтво другої половини ХVI першої половини ХVII ст.: Архітектура. Скульптура. Живопис. Київ: Наукова думка,1985. 184 с.
20. Рачєєва Л. П. Релігійний живопис у системі соціокультурних функцій // Мультиверсум. Філософський альманах. 2007. № 66. С. 176–184.
21. Рожко В. Українське православне церковне мистецтво Волині (IX – ХХ ст.):Історико-краєзнавчий нарис. Луцьк: Обласна друкарня, 2006. 400 с.
22. Свенціцька В.І., Сидор О.Ф. Спадщина віків. Українське малярство ХIV – ХVIII століть у музейних колекціях Львова. Львів, 1990.
23. Словник українського сакрального мистецтва / М. Станкевич, С. Боньковська, Р. Василик та ін.; за наук. ред. М. Станкевича. Львів: Афіша, 2006. 288 с.
24. Українське сакральне мистецтво: традиції, сучасність, перспективи: Матеріали міжнародної наукової конференції (Львів, 4-5 травня 1993 р.)/Відповідальний за випуск Бадяк В.-Львів:Свічадо,1994. 166 с.
25. Український іконопис ХII – ХIX ст.: Альбом / Автор проекту Анатолій Мельник. Хмельницький: Приватна фірма «Галерея», 2005. 256 с.

Козінчук Віталій Романович,
кандидат наук з богослов'я, доцент,
доцент кафедри богослов'я